

T'estimàvem i t'admiràvem, Vicenç

Vam dir adeu a Vicenç Pagès Jordà (Figueres, 14 de desembre de 1963 - Torroella de Montgrí, 27 d'agost de 2022) la tarda del dilluns 29 d'agost, al tanatori de Torroella. Publiquem els textos que Antoni Puigverd i Miquel Berga van llegir durant la cerimònia.

Text > ANTONI PUIGVERD

T'estimàvem i t'admiràvem, Vicenç. Haver de fer servir la paraula *comiat*, tan odiosa, ens desespera. Una barreja de dolor, malestar, incredulitat i ràbia ens corseca. Per què te n'has anat? Per què no ens has deixat acompanyar-te en aquests dies de sofriment? Per què has estat tan valent sempre? Convertit en escriptor de primer nivell sense ni un mal padrí i ara marxant d'aquest món entre glopades de sang, mentre corregies les galeres del nou llibre sobre la teva dèria kennediana.

Te n'has anat a la francesa, escrivint tuits fins al darrer instant, sense queixar-te mai, enderiat, una mica distant, sempre amb el somriure als llavis; amb la testa un pèl alçada i reticent. Te n'has anat dient-nos per tot comiat que no blanquegèssim les teves cendres. No veus la ràbia i la tristesa que ens deixes?

Has viscut per la lectura i l'escriptura, tots ho sabem. Has estat un dels millors del teu temps, si no el millor. Has escrit novel·les d'un calibre inusual: tècnicament impecables, innovadores tant pels recursos com pels temes triats. A més de novel·les i contes, has escrit assaig. Obres escrites amb precisió de cirurgia, i perdona'm la metàfora mèdica.

Sovint has barrejat assaig i narració, com en *El món d'Horaci*, en què ja desplegaves, i eres ben jove, tots els teus recursos: ironia, estructures insòlites, punts de vista múltiples, materials d'al·luvió i d'aparença informàtica, classificacions, dèries de col·leccionista, disbarats, cartes, *emails*, tècniques narratives convencionals barrejades amb les més iconoclastes... Aquest

desplegament tècnic et va convertir de seguida en un escriptor de culte, un eufemisme que es fa servir quan un gran talent com el teu, no prou visible, troba reconeixement entre els lectors més exigents.

Has escrit, a més de novel·les i contes, assaigs que t'han portat a ser admirat en llocs imprevistos, com quan m'explicaves que *Un tramvia anome-*

>> Vicenç Pagès en una foto recent. (Foto: BERTA PAGÈS)

nat text havia estat llegit amb entusiasme per professors d'Andalusia. També has publicat centenars, potser milers, de lectures crítiques, en què el teu rigor racionalista s'aliava amb un gran respecte per les intencions de l'escriptor. No vas caure mai en la pedanteria dogmàtica. Has estat un crític dur, però raonat, savi i eclèctic, elegant i profund, mai arbitrari o grandiloqüent. Sempre argumentat. Fins literatura infantil, has escrit, mentre la Berta era petita. *La lletnia viatgera* ara és un dels llibres de capçalera dels meus nets.

Has estat un mag, un jugador. Un prestidigitador literari. T'has divertit molt, escrivint. Ens has divertit. La teva obra té una densitat alada i una serietat humorística. Has sabut ser divertit i cultíssim alhora. Enjogassat i profund. Narratiu i assagístic. Molt modern: fascinat pel poder narratiu de les *fake news* i les veritats alternatives, que trenta anys després s'han convertit en modes. Però també tradicional, en el sentit que et feies portador de la gran tradició narrativa occidental. La teva curiositat irònica i fascinada troba en *Memòria vintage* o en *Robinson* una expressió molt genuïnament irònica. En aquest sentit has estat un Flaubert d'avui, però sense mala lluna.

Feia anys que no vivies a Figueres, però, quan vaig llegir *Els jugadors de whist*, vaig escriure que havies convertit la ciutat del castell en una mitologia literària. Si Ferrara té Bassani, si Trieste té Svevo, si Dublín té Joyce, si Oviedo té Clarín, si Gràcia té Rodoreda, Figueres té Vicenç Pagès, que l'ha convertida en literatura. A *Els jugadors de whist*, d'altra banda, vas convertir la música pop de la teva generació en un monument literari.

Si el país tingués una cultura ben consolidada, la teva figura literària hauria estat tractada amb un suport deferent. Vas obtenir reconeixements i premis. Però escassos, tenint en compte la teva altura. Una altura heroica en una cultura d'alè casolà. Et va costar molt poder trobar temps per escriure. Vas haver de fer moltes feines i feinetes que no et facilitaven gens la dedicació literària. La Facultat de Periodisme de la Ramon Llull ha estat un port de refugi, modest però útil. I l'Aula d'Escripura de Girona, una manera de convertir la necessitat personal en una virtut

>> Vicenç Pagès en una fotografia del 2010.

FOTO: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT (JUAN MANUEL RAMOS FERNÁNDEZ).

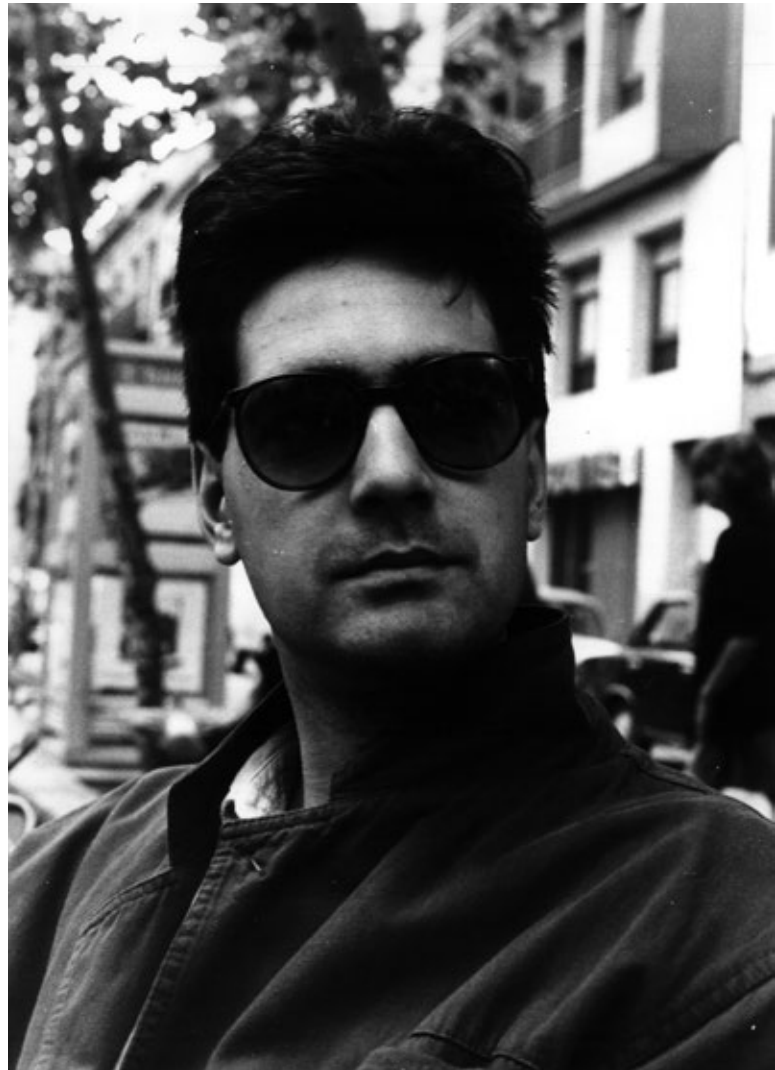

>> Un retrat de Vincenç Pagès, pintat pel seu amic Joan Mateu, va presidir la cerimònia al tanatori de Torroella. (FOTO: ANIOL COSTA-PAU)

Elogi fúnebre de Vicenç Pagès Jordà

>> Pagès mostra una de les seves novel·les més conegudes.
Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. EL PUNT (MANEL LLADÓ).

>> Vicenç Pagès l'any 1991.
(Foto: CAMIL-LA MASSOT)

social. Una vegada em vas dir que la literatura és una cursa d'obstacles. Tenies raó: molts dels que vam començar abans que tu hem caigut pel camí. Has tingut una vocació a prova de bombes. Com més difícil i devastat era el camí, més decidit avançaves.

Si el país tingués una cultura ben consolidada, la teva figura literària hauria estat tractada amb un suport deferent

Jo era gairebé deu anys més gran que tu i des del primer dia que vam parlar vaig començar a admirar-te. Ho has llegit tot i bé. Has escrit d'una manera singular. Treballaves sempre molt. Tenies una intel·ligència reflexiva i pausada, molt racional. Llegies i escrivies sense parar. El professor Enric Sullà ja va deixar clar que aquests mèrits donaran feina als estudiosos i acadèmics. Per força t'haviem d'admirar. L'admiració va ser la meua manera d'estimar-te. Això sí: des d'una certa distància, que tu cultivaves amb un mig somriure, la testa lleugerament tirada enrere, el gest alhora proper i remot.

No explicaré records, perquè tots els que som aquí portem els nostres, íntimament tatuats. Ens hem aplegat per donar-nos els uns als altres «la caritat ferotge» del record, que diria

Ungaretti. T'anirem recordant com el tipus brillant i reticent que vas ser i les anècdotes que repetirem ens retornaran la teua imatge, però no pas la teua presència. Podem recordar la imatge de la rosa, però no el perfume de la rosa. Podem recordar-te, però ja no et tenim. Amb el temps, explica el poeta Apollinaire a *Alcools*, els records són com els corns dels caçadors, el so dels quals es va perdent en el vent. De tu, el dia que ja no en quedi el record personal, en quedarà la teua obra, els teus llibres, els teus textos.

Te'n vas molt aviat, massa aviat, aviadíssim. Però te'n pots anar tranquil perquè l'obra que deixes dona sentit al teu viatge. Ets plenament el que volies ser: un escriptor. Un gran escriptor. Has viscut en els llibres i per als llibres, Vicenç. Has governat el teu destí.